

Ontwerp van Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik 2023-2027

Het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik 2023-2027 bundelt de Vlaamse acties, aangeleverd door het Departement Landbouw en Visserij en het beleidsdomein Omgeving, aangevuld met de gezamenlijke acties van de federale en gewestelijke overheden binnen België. Als dusdanig maakt het Vlaams Actieplan deel uit van het door de EU Richtlijn 2009/128/EG voorziene Nationale Actieplan NAPAN (artikel 4).

Het ontwerp Vlaams Actieplan wordt voorgelegd voor openbare raadpleging van 15 juli 2022 tot en met 3 september 2022 , en voor advies aan de Vlaamse bevoegde adviesraden, zijnde de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de VVSG en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

I. Vlaamse ambities in het kader van de EU-doelstellingen

Vlaanderen onderschrijft en draagt met dit actieplan, als deel van het Nationale Actieplan voor de Reductie van Pesticiden NAPAN, bij aan de Europese doelstellingen van de van Boer tot Bord-strategie en de EU-Biodiversiteitsstrategie, om tegen 2030 het risico en het gebruik van chemische pesticiden te reduceren met 50% en het gebruik van gevaarlijkere pesticiden te reduceren met 50%.

De reductie van risico's van pesticiden wordt opgevolgd aan de hand van nationale HRI Harmonised Risk Indicator-data. De progressie van de reductie van pesticiden in Vlaanderen wordt opgevolgd aan de hand van indicatoren voor pesticiden in oppervlaktewater, in grondwater, met data van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, via het aantal controles en inbreuken op de regelgeving, en via de geijkte indicatoren voor humane biomonitoring.

II. Maatregelenpakket

Acties onder het NAPAN kunnen opgedeeld worden in 1. federale acties, 2. acties van de gewesten en 3. gezamenlijke 'Belgische' acties. Het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik wordt gevormd door, de som van de Vlaamse acties onder het NAPAN (VLA.), en gezamenlijke acties van alle betrokken hogere overheden binnen België samen (BEL.).

De acties zijn opgedeeld volgens de thema's:

1. Opleiding voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen
2. Verkoop van gewasbeschermingsmiddelen
3. Informatie en bewustmaking over pesticiden en alternatieven
4. Inspectie van de uitrusting die wordt gebruikt voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen
5. Aankondiging van bespuitingen aan potentieel blootgestelde personen
6. Bescherming van het aquatisch milieu
7. Vermindering van de risico's in specifieke gebieden
8. Hantering/opslag van gewasbeschermingsmiddelen en hun verpakking/restanten
9. Geïntegreerde gewasbescherming (IPM – Integrated Pest Management)
10. Indicatoren
11. Beheer en opvolging van het plan

1. Opleiding voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen

De fytolicensie is het verplichte certificeringssysteem voor ongeveer 75.000 professionele gebruikers, distributeurs of voorlichters van gewasbeschermingsmiddelen, alsook geïntegreerde gewasbeschermingstechnieken in het geval van voorlichters.

De IPM-principes vormen de basis voor deze opleidingen. Zowel omwille van ecologische als economische doelstellingen zal de specifieke aandacht die in de opleidingen besteed wordt aan de IPM-bouwstenen 'preventie', 'monitoring' en 'beheersing/bestrijding van ziekten en plagen d.m.v. fysische en biologische middelen en technieken alsook alternatieve gewasbeschermingsmiddelen' nog verder geïntensifieerd worden. De concrete initiatieven die hieraan bijdragen zullen uitgewerkt/uitgevoerd worden in samenwerking met de betrokken stakeholders op regionaal en federaal niveau.

De Vlaamse overheid staat in voor de organisatie en kwaliteitsborging van de opleidingstrajecten voor de fytolicensie in Vlaanderen. Het betreft zowel de basisopleidingen om een diploma te bekomen dat toegang geeft tot de aanvraag van een fytolicensie, als de vervolgoedingen die de verlenging van een fytolicensie mogelijk maken. Voor meer informatie, zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/plant/gewasbescherming/fitolicensie>.

Ref. NAPAN	Doel	Actie	Kritieke succesfactoren (KSF)
VLA. 2.1.1	Organisatie kwaliteitsvolle basisopleidingen fytolicensie.	Erkenning van opleidingscentra en docenten met de nodige kennis. Leraren gewasbescherming/IPM moeten in het bezit zijn van een P3-fytolicensie terwijl voor specifieke vakken zoals eerste hulp beroepservaring voldoende is. Opvolgen van de evoluties via jaarverslagen.	Aantal georganiseerde opleidingen en deelnemers.

VLA. 2.1.2	Organisatie kwaliteitsvolle vervolgoedingen fytolicensie.	Erkenning van opleidingscentra en docenten met de nodige kennis. Leraren gewasbescherming/IPM moeten in het bezit zijn van een P3-fytolicensie terwijl voor specifieke vakken zoals eerste hulp beroepservaring voldoende is. Opvolgen van de evoluties via jaarverslagen.	Aantal georganiseerde opleidingen en deelnemers.
------------	---	---	--

VLA. 2.1.3	Kwaliteitsborging van de basis- en permanente opleidingen voor fytolicensies P1, P2 en P3.	Evaluatie van huidige procedures en criteria waaraan opleidingen voor fytolicensie P1, P2 en P3 moeten voldoen. Afhankelijk van het evaluatierapport en de aanbevelingen, aanpassing van de specifieke procedures en criteria om basis- en vervolgoedingen fytolicensie P1, P2 en P3 te organiseren.	Evaluatierapport met aanbevelingen. Aangepaste procedure en criteria voor de organisatie van de basis- en vervolgoeding fytolicensie.
------------	--	---	--

2. Verkoop van gewasbeschermingsmiddelen

VLA. 2.2.1	Handhaving gebruik toegelaten gewasbeschermingsmiddelen.	Het correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen wordt mede gecontroleerd via de conditionaliteiten verbonden aan het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid: controle of professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen over de nodige fytolicensie beschikken om deze producten te kopen, te gebruiken, te verkopen of er informatie over in te winnen/te verstrekken.	Aantal controles, aantal inbreuken.
---------------	--	--	-------------------------------------

Om ervoor te zorgen dat alle professionele gebruikers toegang hebben tot kennis over het juiste en duurzame gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, dienen zij in het bezit te zijn van de passende fytolicensie. Het correct en beredeneerd gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is een belangrijke conditionaliteit van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Fytolicensiehouders dienen aan te tonen dat zij kennis hebben over het juiste gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Handelsproducten aangetroffen op hun bedrijf dienen compatibel te zijn met de gewassen die geteeld worden. Voor meer informatie, zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/bedrijfsvoering/verzamel aanvraag-randvoorwaarden/randvoorwaarden>.

3. Informatie en bewustmaking over pesticiden en alternatieven

VLA. 3.3.1	Sensibilisatie rond en promotie van pesticidevrij beheer bij burgers.	Er wordt blijvend ingezet op bewustmaking via de campagnewebsite Zonder is gezonder (www.zonderisgezonder.be) en de website rond inrichting van private tuinen om het gebruik van pesticiden te vermijden (www.vmm.be/mijngifvrijetuin).	Aantal bezoekers op de websites.
---------------	---	--	----------------------------------

*Burgers zijn een belangrijke doelgroep voor wat betreft bewustmaking rond pesticidevrijbeheer van terreinen zoals private tuinen en verhardingen op particulier terrein. Er wordt steeds ingezet op de drietrapsstrategie: (1) voorkomen, (2) alternatieven en (3) bestrijding met behulp pesticiden als laatste redmiddel. Alternatieve bestrijding wordt aangereikt via de bestrijdingswijzer op www.zonderisgezonder.be.
Opmerking: Deze actie staat in het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 als 7B_G_0002.*

VLA. 3.3.2	Sensibilisatie rond en promotie van pesticidevrij beheer bij terreinbeheerders.	Updaten van de website www.zonderisgezonder.be . Evalueren van het huidige regelgevend kader en bijsturen waar opportuun.	Jaarlijks updaten van de website. Aantal deelnemers bij toelichtingen, opleidingen,...
---------------	---	---	---

		Geven van toelichtingen en/of opleidingen, onder andere via stakeholderoverleg. Acties ontwikkelen in het kader van de Green Deal Sportdomeinen.	Jaarlijks stakeholderoverleg.
--	--	---	-------------------------------

Pesticidevrij beheer promoten bij openbare diensten verloopt via verschillende kanalen. Heel wat informatie zowel op het vlak van ontwerp als alternatief beheer wordt ontsloten via www.zonderisgezonder.be. Jaarlijks worden de openbare diensten betrokken bij overleg. De leidraad pesticidevrij onderhoud blijft beschikbaar en wordt ook gebruikt als basis voor een opleiding aan landschapsarchitecten. Heel gericht zal via de Green deal Sportdomeinen voor het beheer van allerlei sportterreinen aan kennisopbouw en -deling gedaan worden om daar het gebruik van pesticiden verder te verminderen.

VLA. 3.3.2.1	<p>VLA.3.3.2.1 Verdere facilitering van initiatieven met betrekking tot de afbouw van gebruik van bestrijdingsmiddelen vanuit Vlaanderen</p> <p>In een aantal gevallen kan de VMM nog uitzonderingen toestaan op het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Vlaanderen faciliteert en zet in op de verdere afbouw van het gebruik van bestrijdingsmiddelen zodat enkel nog in die gevallen waar er werkelijk geen andere mogelijkheden voorhanden zijn, gebruik wordt gemaakt van bestrijdingsmiddelen.</p>	<p>In samenspraak met de bevoegde administraties verzoekt Vlaanderen de federale regering tot verkoopbeperkingen op schadelijke bestrijdingsmiddelen.</p> <p>De VMM zet extra in op de afbouw van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in die sectoren waar nog uitzonderingen op het verbod worden toegekend. Hiervoor treedt ze in overleg met de betrokken sectoren en overheidsinstanties.</p> <p>De Vlaams minister bevoegd voor Omgeving initieert:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een evaluatie en aanscherping van het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 maart 2013 houdende nadere regels inzake duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest voor niet-land en tuinbouwactiviteiten en de opmaak van het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik.
VLA. 3.3.2.2	<p>Afbouw van niet-selectieve bestrijdingsmiddelen en gebruik van biologische bestrijdingsmiddelen bij de bestrijding van (uitheemse) invasieve plaagsoorten</p> <p>Waar mogelijk moet het gebruik van bestrijdingsmiddelen worden stopgezet of zodanig worden afgebouwd dat er enkel minimaal gebruik is wanneer er geen andere bestrijdingsmogelijkheden voorhanden zijn.</p>	<p>Samen met de Vlaamse provincies en de VVSG zetten de Vlaamse administraties verder in op de afbouw van gebruik van bestrijdingsmiddelen bij het bestrijden van plaagsoorten, stopzetting van niet-selectieve bestrijdingsmethoden en gebruik van biologische alternatieven.</p> <p>De VMM maakt samen met het dOMG een positieflijst op van minst schadelijke en/of meest selectieve bestrijdingsmiddelen die gebruikt mogen worden door openbare besturen bij de bestrijding van plaagsoorten.</p>

	<p>Indien toch gebruik wordt gemaakt van bestrijdingsmiddelen moet dit op een selectieve manier gebeuren zodat enkel de te bestrijden soort wordt bestreden, bijvoorbeeld via stobbebehandeling. Waar bestrijding nog noodzakelijk is, wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van biologische alternatieven. Zo bestaan er zaadmengsels die natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups aantrekken.</p>	<p>Het dOMG start samen met de VMM een op burgers gerichte sensibilisatiecampagne rond het gebruik van bestrijdingsmiddelen in tuinen.</p>
VLA. 3.3.2.3	<p>Doorlichting van het gebruik van bestrijdingsmiddelen op sport- en recreatieterreinen</p> <p>Soms zijn bestrijdingsmiddelen nog nodig voor het onderhoud van sportterreinen. Via een actie binnen de lopende Green Deal Sportdomeinen wordt het gebruik van bestrijdingsmiddelen geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd. Niet-chemische, biologische en mechanische alternatieven worden hierbij mee in overweging genomen.</p>	<p>Het dOMG neemt de doorlichting van het gebruik van bestrijdingsmiddelen op sport- en recreatieterreinen als actie op in de Green Deal sportterreinen.</p>
VLA. 3.3.2.4	<p>Het beleidsdomein omgeving dringt aan op een aanscherping van het federaal pesticidenbeleid en ondersteunt de Europese initiatieven om het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen af te bouwen</p> <p>Vlaanderen zet in op de afbouw van pesticiden, vanuit het beleidsdomein omgeving werden hierrond al verschillende initiatieven genomen. Omdat het pesticidenbeleid hoofdzakelijk een federale bevoegdheid is wordt vanuit het beleidsdomein omgeving verder aangedrongen op een strenger pesticidenbeleid waarbij deze enkel als laatste redmiddel en bij gebrek aan alternatieven mogen worden gebruikt. Gelijkaardige Europese initiatieven worden eveneens ondersteund.</p> <p>De natuur in topconditie houden in heel Europa, dat is het doel van Natura 2000. Daarom zal ook Vlaanderen stap voor</p>	<p>Het beleidsdomein omgeving dringt aan op de aanscherping van het federaal pesticidenbeleid en ondersteunt de initiatieven die dit faciliteren.</p> <p>Het beleidsdomein omgeving ondersteunt de Europese initiatieven om het gebruik van bestrijdingsmiddelen af te bouwen.</p> <p>Het dOMG, de VMM en het INBO onderzoeken de impact van het gebruik van bestrijdingsmiddelen op de Vlaamse natuur en de te behalen (Europese) natuurdoelen. Op basis hiervan worden de nodige processen opgestart en verdere stappen ondernomen.</p>

	<p>stap waardevolle planten en dieren, en hun leefgebieden, beschermen en waar nodig ontwikkelen en herstellen. De streefdatum om alle natuurdoelen te realiseren is 2050. Bestrijdingsmiddelen hebben een impact op de natuur. Na gebruik blijven er vaak nog jaren lang residu's van deze stoffen in het milieu aanwezig. Om te vermijden dat het gebruik van deze stoffen het behalen van de natuurdoelen belemmert zal de impact ervan op de Vlaamse natuur worden onderzocht. Op basis van deze resultaten zullen gerichte stappen worden genomen om het behalen van de natuurdoelen te realiseren tegen 2050.</p>	
--	---	--

BE 3.3.1	<p>Ondersteunen van de implementatie van een monitoring van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door professionele gebruikers.</p>	<p>Zorgen voor coherent beleid tussen de verschillende bevoegde overheden met betrekking tot de registratie van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door professionele gebruikers en het verzamelen en doorgeven van deze informatie, om te voldoen aan de verplichtingen die worden opgelegd door de relevante EU-wetgeving, en om autoriteiten in staat te stellen maximaal gebruik te maken van de verkregen informatie.</p>	<p>Coördinatie van de activiteiten in overeenstemming met EU-deadlines.</p>
-------------	--	---	---

Overeenkomstig artikel 67 van EG-verordening 1107/2009 zijn professionele gebruikers nu reeds verplicht om registers bij te houden van de gewasbeschermingsmiddelen die zij gebruiken, met vermelding van de naam van het gebruikte gewasbeschermingsmiddel, het tijdstip van toepassing en de dosis, alsook het gebied en het gewas waarop het gewasbeschermingsmiddel werd gebruikt. Nieuwe EU-wetgeving zal de gebruikers in de toekomst verplichten om deze registers in elektronisch formaat bij te houden. Alle Lidstaten zullen hun gebruiksgegevens op nationaal niveau moeten verzamelen en doorgeven aan de Europese Commissie in het kader van de toekomstige SAIO-verordening (Statistics on Agricultural Input and Output). De implementatie van deze monitoring van het daadwerkelijke gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in België vereist een nauwe samenwerking tussen de verschillende bevoegde overheden. Daarnaast is het cruciaal dat de betrokken autoriteiten maximaal gebruik kunnen maken van de verkregen informatie in het kader van het beheer van de risico's verbonden aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

BE 3.2.1	<p>Beschikbaarheid van correcte informatie in de verkooppunten van gewasbeschermingsmiddelen</p>	<p>Ontwikkeling van een nieuwe communicatiecampagne voor de verkooppunten van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik.</p>	<p>Communicatiecampagne in 2026.</p>
-------------	--	--	--------------------------------------

	<p>voor niet-professioneel gebruik. Ten minste om de vijf jaar de officiële communicatieboodschap vernieuwen en actualiseren. De creativiteit van de dealers op het gebied van communicatie stimuleren.</p>	<p>Deelname van de distributiesector stimuleren, bijvoorbeeld door middel van een wedstrijd.</p>	
--	---	--	--

In het kader van de eerdere programma's van het NAPAN werden er reeds richtlijnen ontwikkeld met betrekking tot de informatie die beschikbaar moet zijn in de verkooppunten van gewasbeschermingsmiddelen voor amateurgebruik. Meer informatie over de verplichtingen waaraan de distributeurs nu reeds moeten voldoen vindt u op www.info-pesticide.be. De nieuwe communicatiecampagne zal ontwikkeld worden rekening houdend met:

- De aanbevelingen in de "[Praktische gids over een goed gebruik van pesticiden en over alternatieven](#)";
- De resultaten van de enquête, die in 2024 zal worden uitgevoerd om de kennis van niet-professionele gebruikers over pesticiden en hun alternatieven te onderzoeken (Fed.3.2.2).

Specifieke aandacht zal gaan naar het informeren van niet-professionele gebruikers over de risico's verbonden aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, over mogelijke negatieve effecten op de biodiversiteit en over de mogelijke alternatieven.

4. Inspectie van de uitrusting die wordt gebruikt voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen

<p>VLA. 2.4.1</p>	<p>Minimale vereisten driftreductie.</p>	<p>Actuele IPM-richtlijnen op Vlaams niveau bepalen dat de toepassing van een 50% driftreducerende techniek verplicht is voor behandeling van buitenteelten. Dit wordt opgetrokken tot 75%, en op termijn verder naar 90% driftreducerende techniek. Evaluatie is opgestart of hogere niveaus van driftreducerende technieken voor veld- en boomgaardspuiten technisch haalbaar zijn om de driftblootstelling verder te verlagen.</p> <p>Handhaving verloopt via de 3-jaarlijkse IPM audit die iedere landbouwbedrijf dient te respecteren (reeds van toepassing) en de 3-jaarlijkse verplichte keuring van de spuitapparatuur (federale bevoegdheid, in voorbereiding).</p>	<p>100% van de spuitapparatuur gebruikt voor buitenteelten, is uitgerust met minimaal 50% driftreducerende doppen/technieken blijkt uit de IPM-audits en het 3-jaarlijkse keuringsverslag. Dit wordt opgetrokken tot 75%, en op termijn verder naar 90% driftreducerende techniek.</p> <p>Evaluatierapport met aanbevelingen tot bijstellen van minimale graad van driftreductie voor behandeling van buitenteelten.</p>
-----------------------	--	--	--

		Het up to date houden van de IPM-lijst met goedgekeurde driftreducerende technieken op veld- en boomgaardspuiten is een belangrijk aandachtspunt.	IPM-lijst goedgekeurde reductie-technieken actualiseren en beschikbaar maken.
--	--	---	---

Om de risico's voor omwonenden, passanten, de natuurlijke omgeving en aangrenzende gronden en teelten te beperken, is met name het gebruik van driftreducerende technieken een belangrijk hulpmiddel. Momenteel eisen de IPM-richtlijnen een behandeling van buitenteelten met een minimaal 50% driftreducerende techniek. Los van deze generieke verplichting dienen meer en meer gewasbeschermingsmiddelen, overeenkomstig de vereisten opgenomen op hun toelatingsakte, aan een hogere graad van driftreductie toegepast. Voor meer informatie, zie https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/ipm_richtlijnen_-_checklist_2021_februari.pdf.

5. Aankondiging van bespuitingen aan potentieel blootgestelde personen

Opvolging van de blootstelling en mogelijke gezondheidseffecten van de bevolking.

VLA. 3.5.1	Opvolging van de blootstelling van Vlaamse bevolking aan pesticiden in het kader van de 5 ^{de} cyclus van het Vlaams Humaan Biomonitoringprogramma (2022-2027) en met specifieke aandacht voor gevoelige doelgroep jongeren.	Geharmoniseerd Europees onderzoek oa ikv HBM4EU en partnerschap PARC Geeft input voor initiatief van VL Volksgezondheid rond 'zeer zorgwekkende stoffen'.	Tijdtrends van blootstelling van Vlaamse bevolking en verklarende factoren. Basis voor beleidsevaluatie en communicatie naar bevolking.
---------------	---	--	---

VLA. 3.5.2	Onderzoek naar het belang van verschillende blootstellingsroutes (oa huisstof, bodem, zelf-geteelde voeding,...) van de Vlaamse bevolking in het kader van de 5 ^{de} cyclus van het Vlaams Humaan Biomonitoringprogramma	Geharmoniseerd Europees onderzoek oa ikv HBM4EU en partnerschap PARC.	Inzicht in belang van blootstellingsroutes als basis voor uitwerking van gerichte communicatie naar bevolking en voor gepaste bronmaatregelen.
---------------	---	---	--

	(2022-2027) en met specifieke aandacht voor gevoelige doelgroep jongeren.		
--	---	--	--

VLA. 3.5.3	Onderzoek naar mogelijke gezondheidseffecten van blootstelling aan pesticiden in het kader van de 5 ^{de} cyclus van het Vlaams Humaan Biomonitoringprogramma (2022-2027) en met specifieke aandacht voor gevoelige doelgroep jongeren.	Geharmoniseerd Europees onderzoek oa ikv HBM4EU en partnerschap PARC In samenwerking met AZG oa integratie INTEGO en HBM. Geeft input voor initiatief van VL Volksgezondheid rond 'zeer zorgwekkende stoffen'.	Inzichten in het voorkomen van mogelijke gezondheidseffecten gerelateerd aan blootstelling aan pesticiden. Geven van input voor risico-evaluatie en kostenberekening.
---------------	---	--	---

6. Bescherming van het aquatisch milieu

VLA 3.6.1	De negatieve effecten van klimaatverandering op de waterkwaliteit compenseren, vooral wat betreft nutriëntenbelasting en pesticiden.	Er wordt onderzocht wat de negatieve effecten zijn op grondwaterkwaliteit van een gewijzigde sturing van de waterhuishouding (bv. peilgestuurde drainage,...) en klimaatadaptieve maatregelen om in te zetten in het pesticidenbeleid.	Studieresultaten en acties zijn beschikbaar.
--------------	--	--	--

VLA 3.6.2	Vermijden van verontreiniging van het aquatisch milieu met verboden pesticiden.	Uitvoeren studie voor kennisopbouw en het ontwikkelen van beleidsaanbevelingen om gebruik van verboden pesticiden te voorkomen en aan banden te leggen.	Beschikbaar zijn van beleidsaanbevelingen.
--------------	---	---	--

Verschillende verboden pesticiden worden nog in het oppervlaktewater teruggevonden aan hoge concentraties. Tegelijk worden er verboden pesticiden te koop aangeboden via internet, wat het gebruik in de hand werkt. Opmerking: Deze actie staat in het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 als 7B_K_0029.

VLA. 2.6.5	Reductie oppervlaktewaterverontreiniging;	<p>Verplichting tot toepassing van minimaal 50% driftreducerende spuittechnieken conform actuele IPM-richtlijnen op Vlaams niveau. Dit wordt opgetrokken tot 75% en op termijn verder naar 90% driftreducerende techniek. Bijkomend een verbod op het vullen en spoelen van spuitmachines op harde ondergronden die NIET voorzien zijn van een speciaal systeem voor het opvangen en zuiveren van restwater (biofilters, fytoback, Heliosec, Sentinel, etc.).</p> <p>GLB-conditionaliteiten & IPM-handhaving: correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: check of professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen de minimale bufferzones voor veld- en boomgaardspuiten respecteren.</p>	<p>100% van de gecontroleerde spuitmachines voor behandeling van buitenteelten is uitgerust met minimaal 50% driftreducerende technieken. Dit wordt opgetrokken naar 75% en op termijn naar 90% driftreducerende techniek.</p> <p>Aantal controles en aantal inbreuken voor minimale driftreductie en bufferzones.</p>
---------------	---	--	--

Reductie van de verontreiniging van oppervlaktewateren door gewasbeschermingsmiddelen als gevolg van hun professionele gebruik in de land- en tuinbouw vormt een prioritaire doelstelling gezien de negatieve impact van deze residuen op het waterleven en drinkwaterproductie.

Voor meer informatie, zie https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/ipm_richtlijnen_-_checklist_2021_februari.pdf en <https://lv.vlaanderen.be/nl/bedrijfsvoering/verzamelaanvraag-randvoorwaarden/randvoorwaarden>.

VLA. 2.6.6	Reductie oppervlaktewaterverontreiniging.	<p>Informatie, advies en demonstraties van het juiste gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor, tijdens en na de toepassing via o.a. kwaliteitsbewaking opleidingen fytolicensie, thema's demonstratie- en EIP-projecten.</p>	<p>Aantal demonstraties en voorlichtingsactiviteiten.</p> <p>'Vermijden van punt- en diffuse verontreinigingsbronnen' als één van de verplichte onderwerpen in de vervolgoopleidingen voor de fytolicensie P1, P2 en P3.</p>
---------------	---	---	--

Reductie van de verontreiniging van oppervlaktewateren door gewasbeschermingsmiddelen als gevolg van hun professionele gebruik in de land- en tuinbouw vormt een prioritaire doelstelling gezien de negatieve impact van deze residuen op het waterleven en drinkwaterproductie.

Voor meer informatie, zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/plant/gewasbescherming/fytolicensie> en <https://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/voorlichting/overzicht-demonstratieprojecten>.

VLA. 2.6.7	Reductie oppervlaktewaterverontreiniging.	Steun voor investeringen in aangepaste: - vul- en spoelplaatsen voor spuitmachines inclusief remediërende systemen zoals biofilters, fytobak, enz.; - innovatieve spuittechnieken die milieu- en menselijke risico's en volume van toegepaste gewasbeschermingsmiddelen reduceren; - mechanische onkruidbestrijdingsmachines.	Aantal goedgekeurde VLIF-aanvraagdossiers.
---------------	---	--	--

Reductie van de verontreiniging van oppervlaktewateren door gewasbeschermingsmiddelen als gevolg van hun professionele gebruik in de land- en tuinbouw vormt een prioritaire doelstelling gezien de negatieve impact van deze residuen op het waterleven en drinkwaterproductie. Voor meer informatie, zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/subsidies/vlif-steun/vlif-investeringssteun-voor-land-en-tuinbouwers>.

VLA. 2.6.12	Reductie oppervlaktewaterverontreiniging.	Sancties voor onjuist gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door professionele gebruikers : opname als conditionaliteit in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027.	Aantal controles, aantal inbreuken.
----------------	---	--	-------------------------------------

Reductie van de verontreiniging van oppervlaktewateren door gewasbeschermingsmiddelen als gevolg van hun professionele gebruik in de land- en tuinbouw vormt een prioritaire doelstelling gezien de negatieve impact van deze residuen op het waterleven en drinkwaterproductie. Voor meer informatie, zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/bedrijfsvoering/verzamelaanvraag-randvoorwaarden/randvoorwaarden>.

BE 3.6.1	Implementatie van een reactief risicobeheer via emissiereductieplannen voor probleemstoffen.	Implementatie en verbetering van het 'Charter voor aanpak overschrijdingen toetsingswaarden gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater in België', in samenwerking met de sectoren. Communicatie naar het publiek.	Evaluatie van de impact van de reductieplannen (voldoende reductie bekomen – verdere actie indien nodig).
-------------	--	---	---

Op basis van het 'Charter voor aanpak overschrijdingen toetsingswaarden gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater in België' (zie <https://fytoweb.be/nl/reductieplan/structurele-wijzigingen/charter-voor-aanpak-overschrijdingen-toetsingswaarden>) worden Emissiereductieplannen (ERP) uitgewerkt voor bepaalde werkzame stoffen die in te hoge concentraties in het oppervlaktewater worden aangetroffen. Dit proces werd opgestart in het kader van het NAPAN programma voor 2018-2022 en zal voortgezet worden onder het nieuwe programma.

BE 3.6.2	Implementatie van een nieuw bufferzonebeleid ter bescherming van waterorganismen.	Implementatie van een permanente bufferzone langs oppervlaktewater via federale wetgeving. Mogelijke ondersteuning voor professionals. Communicatie naar het publiek.	Implementatie voor 2025. Communicatie voor 2026.
-------------	---	---	--

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de buurt van oppervlaktewater kan risico's inhouden voor de waterorganismen aanwezig in het oppervlaktewater. Ter bescherming van deze waterorganismen zal een permanente bufferzone langs oppervlaktewater worden ingevoerd via federale wetgeving.

7. Vermindering van de risico's in specifieke gebieden

VLA. 3.7.1	Sensibilisering rond het verbod op gebruik van pesticiden in VEN-gebied en specifiek aangeduide zones.	Een bewustmakingscampagne om het principiële verbod in die zones te ondersteunen.	Het ontwikkelde materiaal voor de campagne.
---------------	--	---	---

Opmerking: Deze actie staat in het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 als 7B_E_0028.

VLA. 3.7.2	Bronbescherming van voor drinkwater gebruikte waterbronnen. Het verminderen van de verontreiniging met pesticiden van de onttrekkingsgebieden oppervlaktewater door puntlozingen.	Inventariseren van locaties waar vul- en spoelinstallaties ter preventie van puntlozingen pesticiden in onttrekkingsgebieden oppervlaktewaterwinning nodig zijn.	Beschikbaarheid van de inventarisatie.
---------------	---	--	--

Uit onderzoek blijkt dat 50% van de verontreiniging van pesticiden afkomstig is van puntlozingen. Om deze te vermijden zijn vul- en spoelinstallaties een goed instrument. Er wordt geïnventariseerd welke landbouwers die binnen de onttrekkingsgebieden oppervlaktewaterwinning actief zijn reeds over een vul- en spoelinstallatie beschikken en welke noden er nog zijn.

Opmerking: Deze actie staat in het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 als 4B_C_0006.

VLA. 3.7.3	Bronbescherming van voor drinkwater gebruikte waterbronnen.	Studie die de kwaliteit onderzoekt van drainagewater en dan specifiek in de onttrekkingsgebieden oppervlaktewater voor pesticiden.	Beschikbaarheid studie.
---------------	---	--	-------------------------

Opmerking: Deze actie staat in het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 als 4B_F_0028.

VLA. 3.7.4	Bronbescherming van voor drinkwater gebruikte waterbronnen. Vermijden verontreiniging van grondwater door gebruik van pesticiden.	Particulieren sensibiliseren door hen te wijzen op de alternatieven in te zetten voor tuinonderhoud. Andere terreinbeheerders sensibiliseren via bestaande kanalen zoals www.zonderisgezonder.be en de opleiding fytolicensie.	Ontwikkeld materiaal. Up to date houden van de website.
---------------	--	--	--

Opmerking: Deze actie staat in het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 als 4A_A_0023.

VLA. 3.7.5	Bronbescherming van voor drinkwater gebruikte waterbronnen. Vermijden van verontreiniging van oppervlaktewater door het gebruik van pesticiden door preventie en het gebruik van alternatieven.	Particulieren sensibiliseren door hen te wijzen op de alternatieven in te zetten voor tuinonderhoud. Andere terreinbeheerders sensibiliseren via bestaande kanalen zoals www.zonderisgezonder.be en de opleiding fytolicensie.	Ontwikkeld materiaal. Up to date houden van de website.
---------------	--	--	--

Opmerking: Deze actie staat in het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 als 4B_C_0012.

BE 3.7.1	Harmonisatie van het beleid met betrekking tot gebieden die gebruikt worden door het brede publiek of door kwetsbare groepen.	Coördinatie van gewestelijke maatregelen ter bescherming van omwonenden en omstanders. Implementatie via gewestelijke wetgeving. Mogelijke ondersteuning voor professionals. Communicatie naar het publiek.	Permanente coördinatie.
-------------	---	--	-------------------------

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op percelen die grenzen aan woongebieden kan risico's inhouden voor omwonenden en voorbijgangers. De bevoegde gewestelijke overheden zullen samenwerken om risicobeperkende maatregelen in te voeren ter bescherming van omwonenden en omstanders.

VLA. 3.7.6.	Monitoring van pesticiden in grondwater	Er wordt op gemiddeld 300 meetpunten in grondwater in Vlaanderen jaarlijks gemeten. Dit kan afhankelijk van klimatologische omstandigheden variëren.	Minstens om de 3 jaar rapportering van gemeten stoffen en overschrijdingen
VLA . 3.7.7.	Monitoring van pesticiden in oppervlaktewater	Gespreid over 3 jaarlijkse cyclussen wordt een 70-tal meetpunten opgevolgd. Dit 9 maal per jaar.	Minstens om de 3 jaar rapportering van gemeten stoffen en overschrijdingen
VLA 3.7.8.	Monitoring van pesticiden in de onttrekkingsgebieden voor de productie van drinkwater	Pesticiden worden verder gemeten en opgevolgd in de onttrekkingsgebieden oppervlaktewater en het grondwater (water gebruikt voor de productie van drinkwater)	Periodieke fiche met gemeten stoffen en overschrijdingen
VLA 3.7.9.	Onderzoek naar de mogelijkheden voor versterkte handhaving vanuit milieuwetgeving op het toepassen van pesticiden	Het nieuw op te richten Agentschap Handhaving is de aanleiding om te onderzoeken of ook vanuit de milieuwetgeving een performantere opvolging kan uitgewerkt worden.	Toelichting van de onderzochte opties op de commissie leefmilieu tegen eind 2023

8. Hantering/opslag van gewasbeschermingsmiddelen en hun verpakking/restanten

VLA. 2.8.1	Reductie punt- en diffuse verontreiniging.	<p>Opdrijven voorlichting bewustwording van de juiste methode voor het vullen en spoelen van spuitmachines via o.a. kwaliteitsbewaking opleidingen fytolicensie, thema's demonstratie- en EIP-projecten, ...</p> <p>Voorzien van VLIF-investeringssteun voor geavanceerde spuitapparatuur en reinigingssystemen.</p> <p>Onderzoek en frequente raadpleging van belanghebbenden om quick wins te identificeren om 1) bewustwording te versnellen over punt- en diffuse</p>	<p>'Vermijden van punt- en diffuse verontreinigingsbronnen' als een van de verplichte thema's gesteld in de vervolgoopleidingen voor fytolicensies P1, P2 en P3.</p> <p>Aantal goedgekeurde VLIF-dossiers voor geavanceerde, innovatieve spuitenapparatuur en zuiveringssystemen.</p>
---------------	--	---	---

		<p>bronnen en 2) actieprogramma op te stellen om punten diffuse bronnen op bedrijven gericht aan te pakken.</p> <p>Stimuleren van het gebruik van zuiveringstechnieken voor restvloeistoffen: informatie beschikbaar stellen, investeringen financieel ondersteunen en screening van nieuwe, haalbare verwerkingstechnieken voor spuitresten/spoelwaters.</p>	<p>Onderzoek en frequente raadpleging van belanghebbenden om quick wins te identificeren om 1) bewustwording te versnellen over punt- en diffuse bronnen en 2) actieprogramma op te stellen om punten diffuse bronnen op bedrijven gericht aan te pakken.</p>
--	--	---	---

Verontreiniging van oppervlaktewateren door professionele gewasbeschermingsmiddelen wordt veroorzaakt door punt- en diffuse bronnen. De belangrijkste oorzaak is puntvervuiling tijdens het vullen en spoelen van de spuitapparatuur. Bedrijven hebben speciaal uitgeruste vul- en spoelpunten nodig, inclusief reinigingssystemen. Geavanceerde spuitapparatuur uitgerust bv. met GPS-sturing of bv. tunnelsprays helpen om diffuse vervuiling tijdens het spuiten te verminderen. Voor meer informatie, zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/plant/gewasbescherming/fytollicentie> en <https://lv.vlaanderen.be/nl/subsidies/vlif-steun/vlif-investeringssteun-voor-land-en-tuinbouwers>.

VLA. 2.8.2	Stimulering gebruik zuiveringssystemen spuitresten en spoelwaters.	Inventarisatie van beschikbare zuiveringstechnieken en onderzoek naar toepasbaarheid ervan onder Vlaamse omstandigheden.	Beschikbaar maken van een pallet aan zuiveringstechnieken om spuitresten en spoelwaters te verwerken waaruit landbouwers die techniek kunnen kiezen die het best aansluit bij hun bedrijfsspecifieke situatie.
---------------	--	--	--

De bestaande bepalingen in de Vlaamse milieuwetgeving voorzien in een regelgevend kader voor de zuivering/behandeling van spuitresten en spoelwaters. Onder de huidige regelgeving is er echter ruimte voor goedkeuring van alle biologische en fysisch-chemische zuiveringssystemen, ongeacht de bewezen efficiëntie. Daarom wordt momenteel elke activiteit/installatie geval per geval beoordeeld om vast te stellen of deze al dan niet kan worden toegelaten. Om tot een uniforme beoordeling te komen en alle vergunningverlenende instanties te ondersteunen, is het wenselijk dat er een lijst van goedgekeurde zuiveringstechnieken wordt opgesteld. Voor meer informatie, zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/subsidies/vlif-steun/vlif-investeringssteun-voor-land-en-tuinbouwers>.

9. Geïntegreerde gewasbescherming (IPM – Integrated Pest Management)

VLA. 2.9.1	Stimuleren biologisch gecertificeerde landbouw. Landbouw	Voorzien van hectaresteen voor biologische gecertificeerde landbouwbedrijven of biologische landbouwbedrijven tijdens omschakeling.	Aantal gecertificeerde biologische landbouwers (of in omschakeling).
---------------	--	---	--

		De oppervlakte doelstelling biologische landbouw voor Vlaanderen zal worden vastgelegd in het Vlaams Strategisch plan Bio 2023-2027.	
--	--	--	--

De Vlaamse overheid stimuleert reeds geruime tijd en op verschillende wijzen landbouwers om over te stappen naar biologisch gecertificeerde landbouw. In het kader van de Green Deal en de daarbij aansluitende 'Boerderij tot Bord –strategie' heeft de Europese Unie de ambitie uitgesproken om tegen 2030 25% van de Europese land- en tuinbouwproductie door middel van biologische landbouw te verwezenlijken.

Voor meer informatie, zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/plant/gewasbescherming/fytollicentie>.

VLA. 2.9.2	Stimuleren gebruik gewasbeschermingsmiddelen toegelaten in biologische landbouw.	Bewustmaking rond de mogelijkheden van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toegelaten in de biologische landbouw als alternatief voor de klassieke, gesynthetiseerde chemische gewasbeschermingsmiddelen.	Groeiend aandeel gebruik gewasbeschermingsmiddelen toegelaten in biologische landbouw binnen totale hoeveelheid gebruikte gewasbeschermingsmiddelen.
---------------	--	---	--

Binnen de biologische landbouw mogen een beperkt aantal gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden. Zij zijn veelal van natuurlijke oorsprong en hun intrinsieke gevaar naar de omgeving toe wordt als (veel) minder problematisch ingeschat dan wat het geval is voor vele klassieke, gesynthetiseerde chemische gewasbeschermingsmiddelen. Via een specifieke IPM-richtlijn wordt het gebruik van deze gewasbeschermingsmiddelen aangemoedigd als alternatief voor de klassieke chemische gewasbeschermingsmiddelen.

Voor meer informatie, zie https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/ipm_richtlijnen_-_checklist_2021_februari.pdf.

VLA. 2.9.3	Toepassing IPM (geïntegreerde gewasbescherming) door landbouwers.	<p>Bewustmaking, voorlichting, demonstraties en handhaving omtrent IPM(-technieken).</p> <p>Financiële stimulering gebruik niet-chemische gewasbeschermingstechnieken via Gemeenschappelijk Landbouwbeleid : agromilieuklimaatmaatregel 'meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt', ecoregelingen 'ecoteelten', 'éénjarige bufferstroken', 'mechanische onkruidbestrijding', 'erosiebestrijdende techniek'.</p> <p>Financiële stimulering technieken ter reductie van hoeveelheid en risico van gewasbeschermingsmiddelen via Gemeenschappelijk Landbouwbeleid: ecoregeling 'precisielandbouw'.</p>	<p>Aantal demonstratieboerderijen en demonstraties in het kader van IPM (-technieken).</p> <p>Aantal aansluitingen bij Onafhankelijke Controle Instanties (OCI).</p> <p>Aantal controles en aantal inbreuken op de IPM-wetgeving en -richtlijnen.</p> <p>Aantal verbintenissen ecoregelingen /agromilieu-klimaatmaatregel.</p> <p>Aantal verbintenissen ecoregeling.</p>
---------------	---	--	--

		Verplicht stellen aanwezigheid schoonwatertank op spuitmachines via IPM-richtlijnen.	Aantal controles, aantal inbreuken.
--	--	--	-------------------------------------

Het promoten van systemen met een lagere input van gewasbeschermingsmiddelen, zoals biologische landbouw en geïntegreerde teeltsystemen, is een continue en evoluerende oefening die mede afhankelijk is van de ontwikkeling en marktintroductie van innovatieve technieken. Naast financiële ondersteuning zijn bewustwording, demonstraties en up to date houden van de IPM-richtlijnen van groot belang om meer mogelijkheden voor deze systemen te creëren. Voor meer informatie: zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/plant/gewasbescherming/geintegreerde-gewasbescherming>.

VLA. 2.9.4	Evaluatie en actualisatie IPM-richtlijnen.	Aanpassen van de IPM richtlijnen op basis van de nieuwe technieken. Actieve handhaving van de IPM-wetgeving.	Aantal demonstratieboerderijen en demonstraties in het kader van IPM(-technieken). Implementatie van de IPM principes door professionele gebruikers in de land- en tuinbouw.
---------------	--	---	---

Het promoten van systemen met een lagere input van gewasbeschermingsmiddelen, zoals biologische landbouw en geïntegreerde teeltsystemen, is een continue en evoluerende oefening die mede afhankelijk is van de ontwikkeling en marktintroductie van innovatieve technieken. Naast financiële ondersteuning zijn bewustwording, demonstraties en up to date houden van de IPM-richtlijnen van groot belang om meer mogelijkheden voor deze systemen te creëren. Voor meer informatie, zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/plant/gewasbescherming/geintegreerde-gewasbescherming>.

VLA. 2.9.5	Evaluatie en actualisatie praktijkgids gewasbescherming en sectorspecifieke katernen.	Continue evaluatie en actualisatie van de praktijkgids gewasbescherming en de sectorspecifieke katernen op basis van (markt)beschikbare, innovatieve, alternatieve gewasbeschermingstechnieken.	Regelmatig geactualiseerde praktijkgids gewasbescherming en sectorspecifieke katernen.
---------------	---	---	--

Het promoten van systemen met een lagere input van gewasbeschermingsmiddelen, zoals biologische landbouw en geïntegreerde teeltsystemen, is een continue en evoluerende oefening die mede afhankelijk is van de ontwikkeling en marktintroductie van innovatieve technieken. Naast financiële ondersteuning zijn bewustwording, demonstraties en up to date houden van de IPM-richtlijnen van groot belang om meer mogelijkheden voor deze systemen te creëren. Voor meer informatie, zie <https://lv.vlaanderen.be/nl/plant/gewasbescherming/praktijkgids-gewasbescherming>.

10. Indicatoren

BE 3.10.1	De nationale indicatoren up-to-date houden en verder ontwikkelen ter ondersteuning van het beleid inzake gewasbeschermingsmiddelen	Update en verdere ontwikkeling van het NAPAN Dashboard. Publicatie van de verzamelde indicatoren om de twee jaar.	Publicatie van het NAPAN Dashboard in 2023, 2025 en 2027.
--------------	--	--	---

De indicatoren, die ontwikkeld werden tijdens het vorige NAPAN-programma, worden regelmatig geactualiseerd en verder verfijnd waar nodig.

11. Beheer en opvolging van het plan

BE 3.11.1	De werking van de NAPAN Taskforce en de NAPAN Adviesraad blijven verzekeren.	Regelmatige vergaderingen. Opvolging van de voortgang van de acties in het kader van de EU Farm-to-Fork reductiedoelstellingen via de NAPAN Taskforce.	Elk trimester.
--------------	--	---	----------------

Alle bevoegde overheden zijn betrokken bij de samenwerking en de coördinatie van het NAPAN via de NAPAN Taskforce. Belanghebbenden zijn betrokken via de NAPAN Adviesraad.

BE 3.11.2	Het publiek actief betrekken bij de besluitvorming aangaande het NAPAN.	Openbare raadpleging over het NAPAN programma 2028-2032 en communicatie hierover.	Openbare raadpleging in 2027.
--------------	---	---	-------------------------------

In 2027 zal het publiek geraadpleegd worden om het programma van het NAPAN te bepalen voor de periode 2028-2032.

VL 3.11.1	Opvolging van de impact van de reductieplannen.	Minstens een halftijdse evaluatie van de vooruitgang om tegen 2027 een evenredig deel van de ambities voor de reductie van pesticiden tegen 2030 te verwezenlijken en, indien nodig, bijsturen van het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik.	Progressierapporten en evaluaties, mogelijke bijsturingen.
--------------	---	---	--